

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA PSIHOLOGIJA V LETU 2017

Poročilo DPK SM za psihologijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	20
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	25

Avtorja:

Božena Veber Rasiewicz, glavna ocenjevalka za psihologijo

Melita Puklek Levpušček, predsednica DPK SM za psihologijo

Poročilo je potrdila DPK SM za psihologijo na svoji 1. korespondenčni seji, ki je potekala od 29.9. do 1. 10. 2017.

Ljubljana, november 2017

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
  - kandidati z maturitetnim tečajem,
  - 21-letniki,
  - odrasli,
  - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
  - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
  - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
  - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

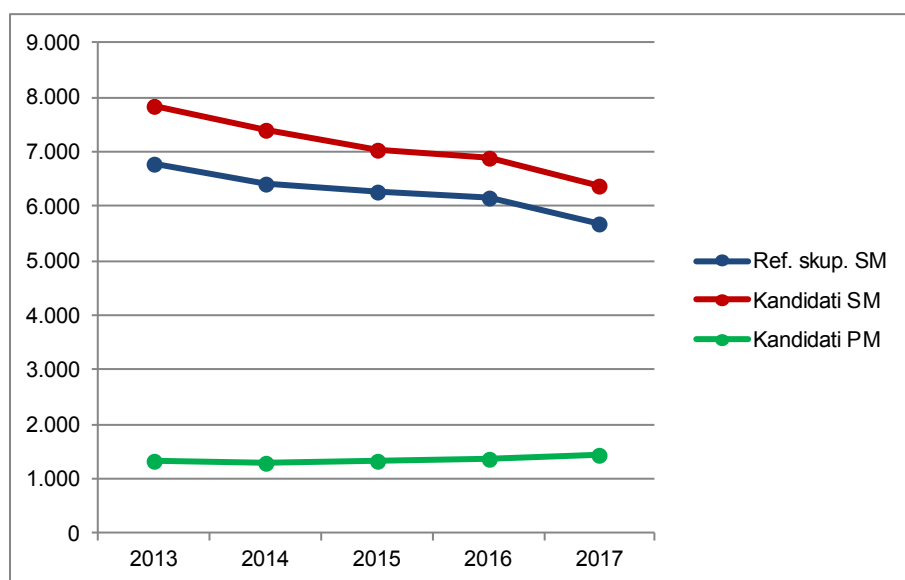
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	6.759	7.826	1.346
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

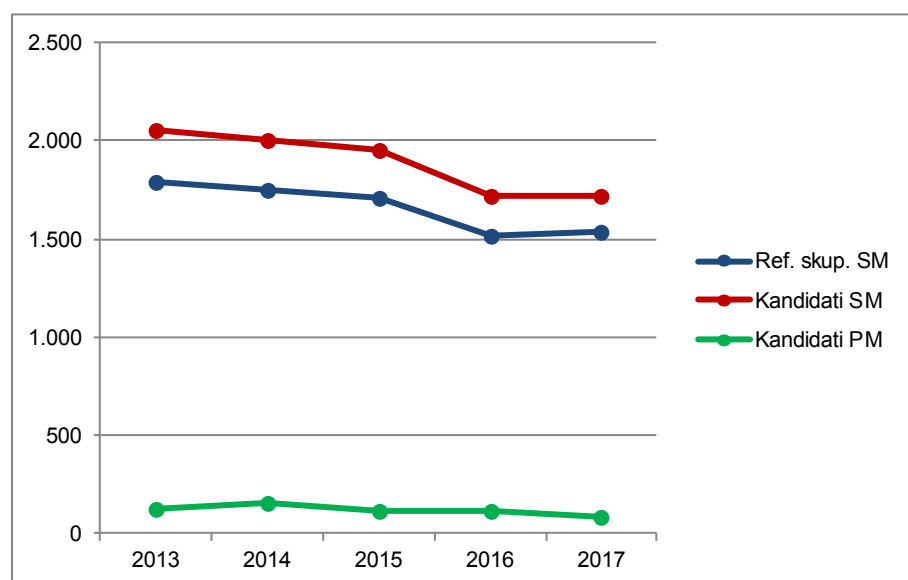
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali psihologijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	1.789	2.057	124
2014	1.748	2.008	153
2015	1.715	1.958	112
2016	1.522	1.721	112
2017	1.541	1.719	82

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

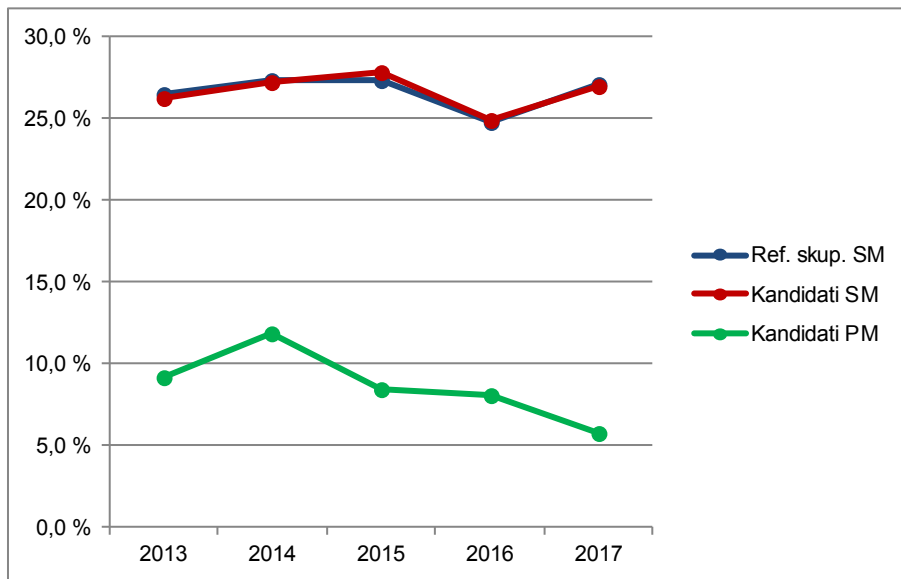
Vir: Državni izpitni center, 2017

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali psihologijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	26,5 %	26,3 %	9,2 %
2014	27,3 %	27,2 %	11,8 %
2015	27,3 %	27,8 %	8,5 %
2016	24,8 %	24,9 %	8,2 %
2017	27,0 %	26,9 %	5,7 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

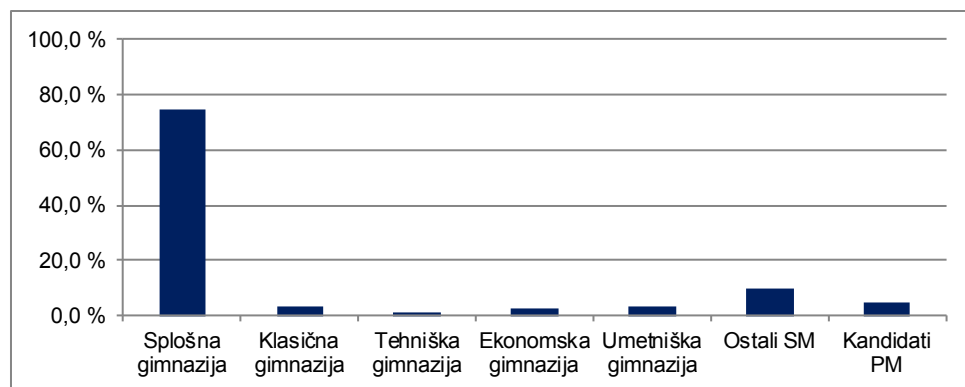
Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.344	74,6 %
Klasična gimnazija	60	3,3 %
Gimnazija	1.404	78,0 %
Tehniška gimnazija	22	1,2 %
Ekonomska gimnazija	49	2,7 %
Umetniška gimnazija	66	3,7 %
Strokovna gimnazija	137	7,6 %
Ref. skup. SM	1.541	85,6 %
Ostali SM	178	9,9 %
Kandidati SM	1.719	95,4 %
Kandidati PM	82	4,6 %

gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija + strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija
 ref. skup. SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2017 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

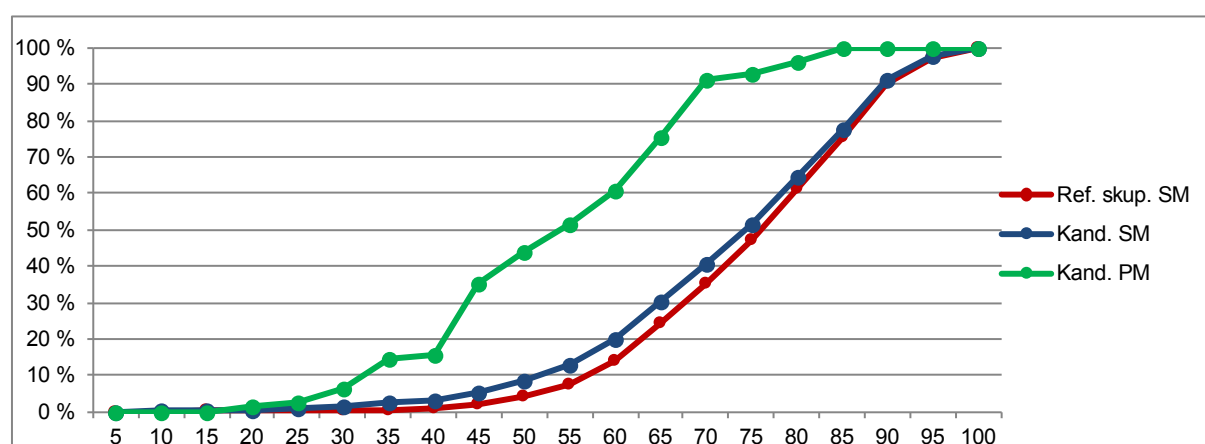
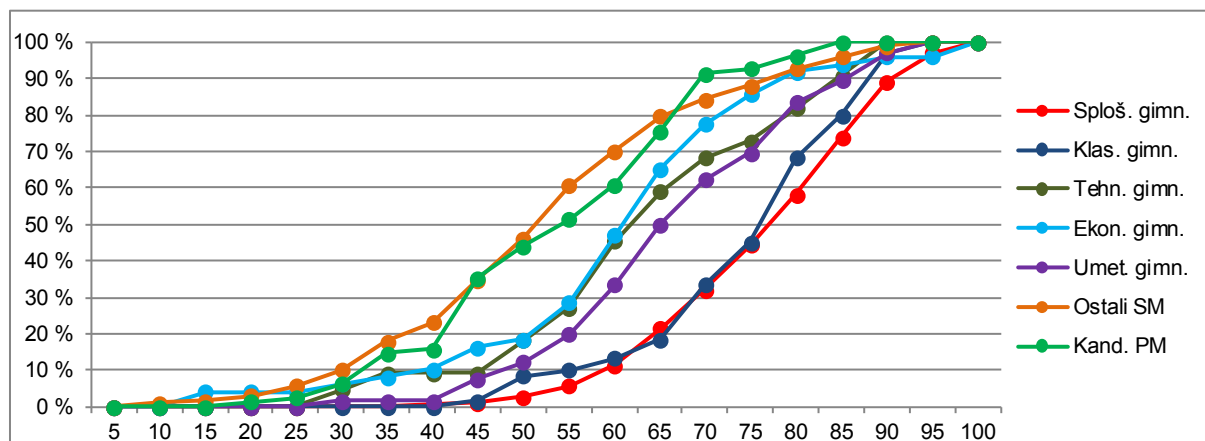
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
11-15	0	0	0	0	2	0	2	2	3	1	0
16-20	1	0	1	0	0	0	0	1	3	2	1
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	1
26-30	1	0	1	1	1	1	3	4	12	8	3
31-35	0	0	0	1	1	0	2	2	16	14	7
36-40	3	0	3	0	1	0	1	4	13	9	1
41-45	10	1	11	0	3	4	7	18	39	21	16
46-50	22	4	26	2	1	3	6	32	52	20	7
51-55	40	1	41	2	5	5	12	53	79	26	6
56-60	75	2	77	4	9	9	22	99	116	17	8
61-65	136	3	139	3	9	11	23	162	179	17	12
66-70	142	9	151	2	6	8	16	167	175	8	13
71-75	166	7	173	1	4	5	10	183	190	7	1
76-80	186	14	200	2	3	9	14	214	222	8	3
81-85	210	7	217	2	1	4	7	224	230	6	3
86-90	208	10	218	2	1	5	8	226	231	5	0
91-95	105	2	107	0	0	2	2	109	111	2	0
96-100	39	0	39	0	2	0	2	41	41	0	0
SKUPAJ	1.344	60	1.404	22	49	66	137	1.541	1.719	178	82

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	1 %	0 %	0 %	2 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	1 %	0 %	0 %	3 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	1 %	0 %	1 %	6 %	2 %
30	0 %	0 %	0 %	5 %	6 %	2 %	4 %	0 %	1 %	10 %	6 %
35	0 %	0 %	0 %	9 %	8 %	2 %	5 %	1 %	2 %	18 %	15 %
40	0 %	0 %	0 %	9 %	10 %	2 %	6 %	1 %	3 %	23 %	16 %
45	1 %	2 %	1 %	9 %	16 %	8 %	11 %	2 %	5 %	35 %	35 %
50	3 %	8 %	3 %	18 %	18 %	12 %	15 %	4 %	8 %	46 %	44 %
55	6 %	10 %	6 %	27 %	29 %	20 %	24 %	8 %	13 %	61 %	51 %
60	11 %	13 %	11 %	45 %	47 %	33 %	40 %	14 %	20 %	70 %	61 %
65	21 %	18 %	21 %	59 %	65 %	50 %	57 %	24 %	30 %	80 %	76 %
70	32 %	33 %	32 %	68 %	78 %	62 %	69 %	35 %	40 %	84 %	91 %
75	44 %	45 %	44 %	73 %	86 %	70 %	76 %	47 %	51 %	88 %	93 %
80	58 %	68 %	59 %	82 %	92 %	83 %	86 %	61 %	64 %	93 %	96 %
85	74 %	80 %	74 %	91 %	94 %	89 %	91 %	76 %	78 %	96 %	100 %
90	89 %	97 %	90 %	100 %	96 %	97 %	97 %	90 %	91 %	99 %	100 %
95	97 %	100 %	97 %	100 %	96 %	100 %	99 %	97 %	98 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2017

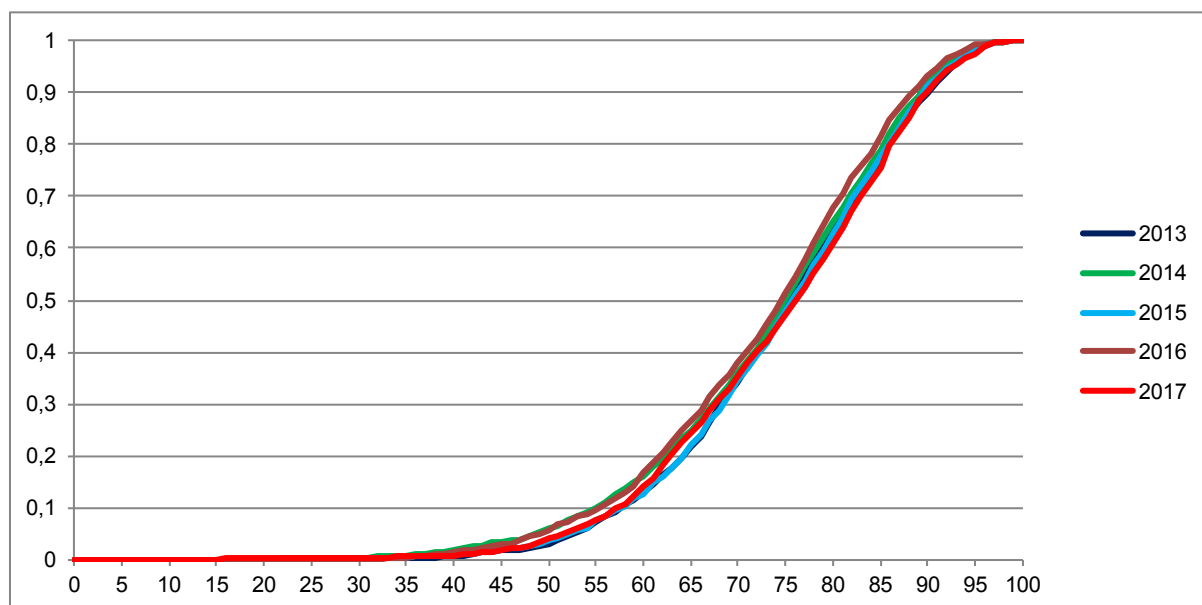
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2013 do 2017, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2013	48	61	74	87
2014	48	61	74	86
2015	48	61	74	86
2016	47	60	73	85
2017	48	61	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2017

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2017 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

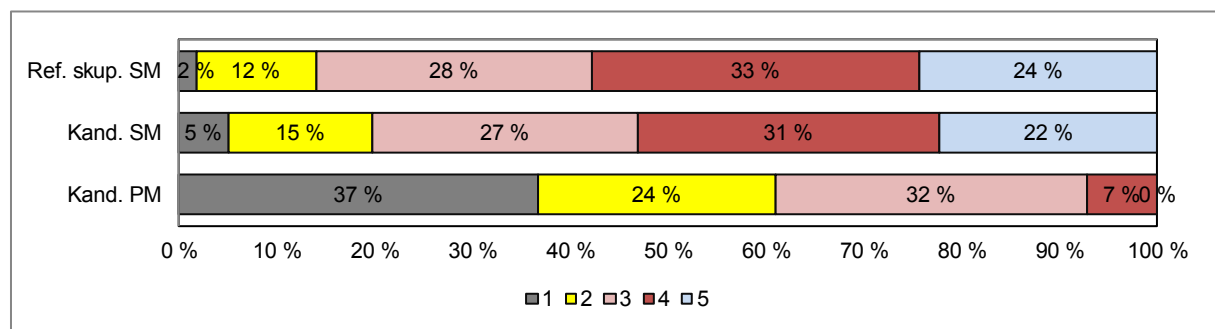
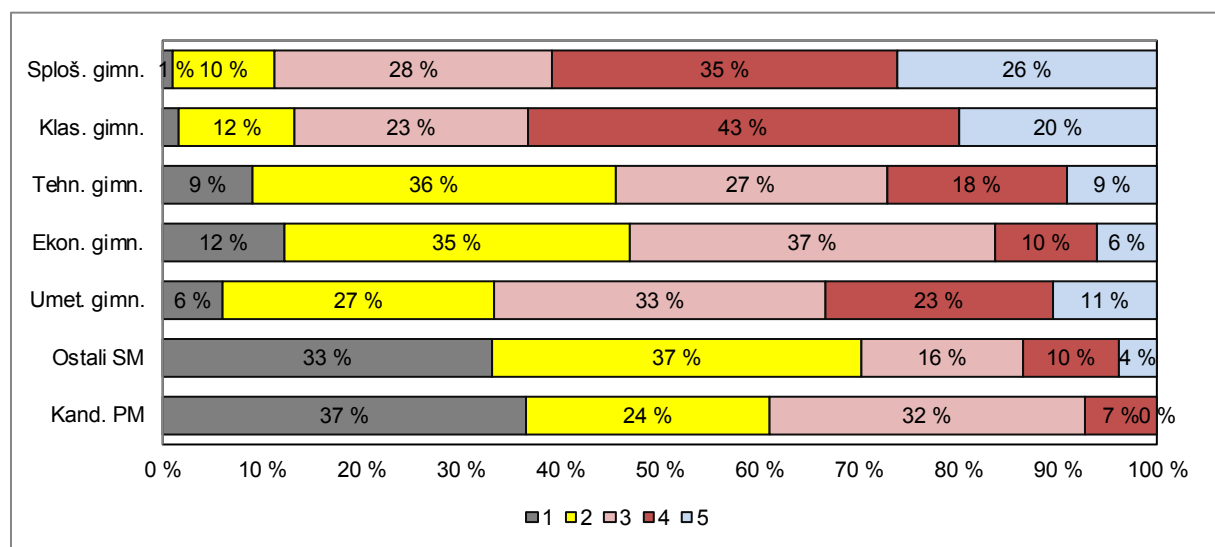
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	13	1	14	2	6	4	12	26	85	59	30
2	139	7	146	8	17	18	43	189	255	66	20
3	375	14	389	6	18	22	46	435	464	29	26
4	465	26	491	4	5	15	24	515	532	17	6
5	352	12	364	2	3	7	12	376	383	7	0
Uspešni	1.331	59	1.390	20	43	62	125	1.515	1.634	119	52
Skupaj	1.344	60	1.404	22	49	66	137	1.541	1.719	178	82

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	2 %	1 %	9 %	12 %	6 %	9 %	2 %	5 %	33 %	37 %
2	10 %	12 %	10 %	36 %	35 %	27 %	31 %	12 %	15 %	37 %	24 %
3	28 %	23 %	28 %	27 %	37 %	33 %	34 %	28 %	27 %	16 %	32 %
4	35 %	43 %	35 %	18 %	10 %	23 %	18 %	33 %	31 %	10 %	7 %
5	26 %	20 %	26 %	9 %	6 %	11 %	9 %	24 %	22 %	4 %	0 %
Uspešni	99 %	98 %	99 %	91 %	88 %	94 %	91 %	98 %	95 %	67 %	63 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2017

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2017

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1.344	60	1.404	22	49	66	137	1.541	1.719	178	82
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,55	19,86	19,56	17,88	16,11	17,24	16,95	19,37	19,20	15,24	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,75	3,88	3,76	3,50	3,55	3,56	3,55	3,74	3,68	2,86	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,76	3,83	3,76	3,55	3,51	3,56	3,54	3,74	3,68	2,89	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,75	3,68	3,74	2,82	2,63	3,05	2,86	3,67	3,51	2,14	2,10
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,74	3,65	3,74	2,82	2,59	3,03	2,84	3,66	3,50	2,11	2,10
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	75,82	74,10	75,75	62,80	59,84	66,18	63,37	74,65	72,33	52,21	53,57
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	78	76	78	60	61	65	62	76	74	52	54,5
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	12,24	12,19	12,24	16,37	16,82	13,97	15,58	13,05	15,19	17,41	15,08
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,90	3,95	3,90	3,67	3,50	3,23	3,39	3,86	3,80	2,87	3,45
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,37	4,61	4,38	4,29	4,06	3,67	3,93	4,35	4,30	3,62	3,82
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,74	0,71	0,74	-	0,74	0,77	0,77	0,75	0,75	0,73	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,75	0,56	0,75	-	0,63	0,75	0,65	0,74	0,74	0,69	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,69	0,51	0,68	-	0,68	0,56	0,59	0,68	0,68	0,73	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,70	0,52	0,69	-	0,61	0,67	0,62	0,68	0,70	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,70	0,52	0,69	-	0,61	0,67	0,62	0,68	0,70	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,67	0,68	0,67	-	0,82	0,74	0,67	0,68	0,70	0,58	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,47	0,23	0,46	-	0,60	0,59	0,49	0,48	0,50	0,39	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,42	0,41	0,42	-	0,46	0,44	0,39	0,44	0,50	0,38	0,24
Neuspešni s PP	0,97	1,67	1,00	9,09	12,24	6,06	8,76	1,69	4,94	33,15	36,59
Neuspešni brez PP	1,19	5,00	1,35	9,09	16,33	7,58	10,95	2,21	5,70	35,96	36,59

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

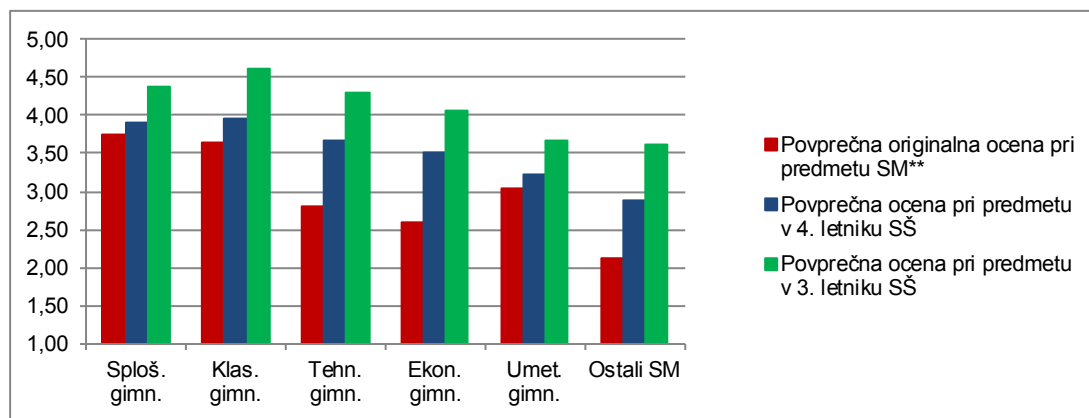
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz psihologije in povprečnih ocen iz psihologije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

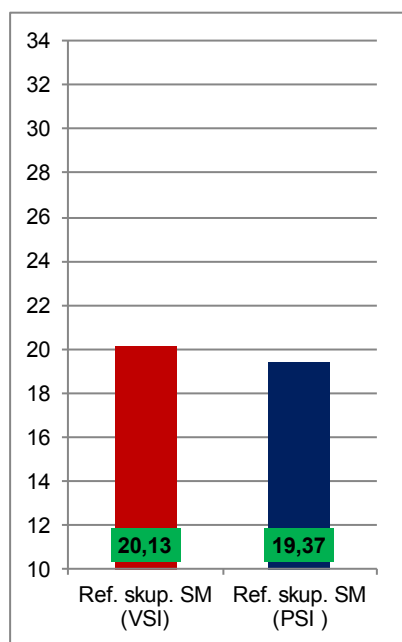
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2017

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2017 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz psihologije (ref. skup. SM – PSI).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2017

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

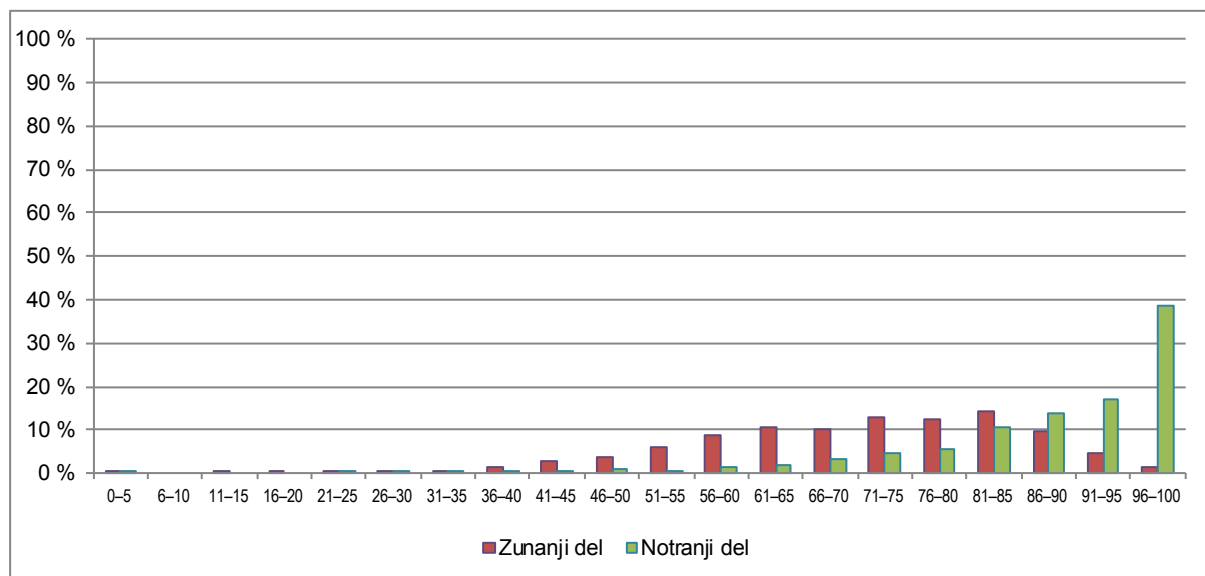
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.541	1.541
Povprečno število odstotnih točk	56,72	17,93
Standardni odklon odstotnih točk	11,55	2,84
Maksimalno število odstotnih točk	79,00	20,00
Povprečna težavnost	0,71	0,90

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	1 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	1 %	1 %
41–45	3 %	0 %
46–50	4 %	1 %
51–55	6 %	1 %
56–60	9 %	1 %
61–65	11 %	2 %
66–70	10 %	3 %
71–75	13 %	5 %
76–80	13 %	5 %
81–85	14 %	10 %
86–90	10 %	14 %
91–95	5 %	17 %
96–100	1 %	38 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2017

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2A	Izpitna pola 2B	Seminarska naloga
Število kandidatov	1.541	1.541	1.541	1.541
Povprečno število odstotnih točk	24,80	11,71	20,20	17,93
Standardni odklon odstotnih točk	6,03	1,78	5,53	2,84
Maksimalno število odstotnih točk	36,00	14,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,69	0,84	0,67	0,90

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Izpitna pola 1

Izpitna pola 1 vsebuje štiri strukturirane naloge, kandidati pa izberejo tri. Naloge se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: psihološki eksperiment, hipoteza, neodvisna in odvisna spremenljivka;
2. naloga: zmotne zaznave (iluzije, halucinacije);
3. naloga: čustvena zrelost (značilnosti oz. sestavine) in vpliv na medosebne odnose;
4. naloga: prosocialno vedenje (oblike), proindividualno vedenje (oblike).

Statistični podatki (odstotek izbire naloge, povprečno število doseženih točk pri nalogi, indeks težavnosti, indeks diskriminativnosti in indeks objektivnosti) so v nadaljevanju prikazani ločeno po izpitnih polah in ločeno za seminarsko nalogo.

Preglednica 4.3.1: Osnovni statistični podatki za Izpitno polo 1

Naloga	N (1522)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	1.231	80 %	7,32	0,61	0,59	0,76
2	1.407	91 %	9,18	0,77	0,56	0,79
3	1.199	78 %	8,03	0,67	0,67	0,73
4	786	51 %	8,48	0,71	0,55	0,80

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Največkrat so kandidati izbrali 2. nalogo (v 91 %), ki se vsebinsko nanaša na zmotne zaznave. Naloga je bila 1. izpitni poli za kandidate najlažja (IT = 0,77), doseženo povprečno število točk pa temu ustrezno najvišje (9,18 od možnih 12 točk).
- Prva naloga je bila glede na pogostost izbora na drugem mestu (izbralo jo je 80 % kandidatov), vsebinsko se nanaša na psihološki eksperiment. Kandidati so pri nalogi dosegli v povprečju najmanjše število točk (7,32), glede na ostale naloge je bila ta v 1. izpitni poli najtežja, vendar zmerno težka (z IT 0,61).
- Tretjo nalogo so kandidati izbirali v 78 % in se nanaša na čustveno zrelost; doseženo povprečno število točk je 8,03, težavnost je bila za kandidate zmerna (IT = 0,67), diskriminativnost naloge pa zelo dobra (ID = 0,67).
- Najmanjkrat (v 51 %) so kandidati izbrali 4. nalogo, ki se vsebinsko nanaša na prosocialno in proindividualno vedenje. Povprečno število doseženih točk pri nalogi je 8,48. Po težavnosti je bila glede na ostale v tej izpitni poli druga najlažja (IT = 0,71), diskriminativnost naloge pa dobra (ID = 0,55).
- Ujemanje med ocenjevalci (glede na indeks objektivnosti) je pri vseh nalogah dobro; najmanjše ujemanje se kaže sicer pri 3. nalogi (IO je 0,73), ki je sicer najbolj diskriminativna (ID je 0,67) in hkrati zmerne težavnosti (IT je 0,67). Najvišje ujemanje med ocenjevalci pa se kaže pri 4. nalogi (IO je 0,80), ki je bila za kandidate dokaj lahka (IT je 0,71).

Izpitna pola 2 A

Izpitna pola 2 A vsebuje 14 vprašanj izbirnega tipa, kandidati rešujejo vse naloge, pri vsaki pa izbirajo med štirimi možnimi odgovori. Odgovorov na ta vprašanja zunanji ocenjevalci ne vrednotijo. Vsaka naloga je ovrednotena z 1 točko. Vprašanja nalog se nanašajo na vsa vsebinska področja, kot jih opredeljuje predmetni izpitni katalog za psihologijo.

Povprečno število absolutnih točk je 11,71 (od možnih 14). Indeksi težavnosti so visoki, kar kaže na to, da so naloge za kandidate razmeroma lahke, poleg tega ta tip nalog omogoča kandidatom prepoznati pravilni odgovor, tistim brez znanja pa tudi možnost ugibanja. Indeksi diskriminativnosti nakazujejo, da te naloge slabo diferencirajo kandidate glede na uspešnost pri celotnem izpitu.

Za kandidate je bila najlažja naloga št. 5 (IT je 0,98), ki se nanaša na značilnosti afektov (večina kandidatov je pravilno prepoznala značilnosti). Sledi naloga št. 1 (prepoznati je bilo treba teoretično psihološko panogo, ki bi raziskovala problem določenih predsodkov, in večina kandidatov je pravilno prepoznala socialno psihologijo); indeks težavnosti pri tej nalogi znaša 0,95, indeks diskriminativnosti pa 0,15. Po težavnosti je izstopala 11. naloga, pri kateri je bilo potrebno prepoznati imena komponent stališč; indeks težavnosti pri tej nalogi znaša 0,65, indeks diskriminativnosti pa 0,38, kar kaže na to, da so kandidati z več znanja to nalogo reševali uspešneje.

Preglednica 4.3.2 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM za Izpitno polo 2A.

Preglednica 4.3.2: Osnovni statistični podatki za Izpitno polo 2A

Naloga	IT	ID
1	0,95	0,15
2	0,73	0,09
3	0,87	0,19
4	0,82	0,11
5	0,98	0,18
6	0,91	0,23
7	0,86	0,25
8	0,91	0,19
9	0,74	0,06
10	0,82	0,21
11	0,65	0,38
12	0,85	0,11
13	0,77	0,34
14	0,84	0,16

Izpitna pola 2 B

Izpitna pola 2 B vsebuje štiri naloge esejskega tipa, izmed katerih kandidati izberejo dve. Največje možno število točk, ki je pridobljeno iz odgovorov na posamezne dele strukturiranega eseja je 14, kandidat pa lahko pridobi še 1 dodatno točko za notranjo zgradbo eseja (skupaj torej 15 možnih točk).

Izpitna pola 2 B vključuje strukturirane eseje, ki se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: stopnje razvoja mišljenja po Piagetu;
2. naloga: modelno učenje, raziskava z lutko Bobo (Bandura), primerjava modelnega učenja z instrumentalnim pogojevanjem;
3. naloga: duševne obremenitve, frustracija, konflikti, vrste ovir;
4. naloga: hierarhija potreb po Maslowu.

Preglednici 4.3.3 in 4.3.4 prikazujeta osnovne statistične podatke za posamezne naloge in statistične podatke za posamezne postavke na treh ravneh zahtevnosti znanja.

Preglednica 4.3.3: Osnovni statistični podatki za Izpitno polo 2B

Naloga	N (1.541)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks Objektivnosti (IO)
1	754	49 %	10,08	0,67	0,60	0,68
2	455	30 %	8,94	0,60	0,59	0,62
3	829	54 %	10,57	0,70	0,71	0,74
4	1.044	68 %	10,20	0,68	0,62	0,76

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Največ kandidatov (68 %) je izbralo 4. nalogo (hierarhija potreb po Maslowu); po pogostosti izbire je sledila 3. naloga (duševne obremenitve, frustracija, konflikti, ovire), ki jo je izbralo 54 % kandidatov; na tretjem mestu po pogostosti izbora je bila 1. naloga (razvoj mišljenje po Piagetu), izbralo jo je 49 % kandidatov, najmanj pogosto pa so izbirali 2. nalogo (modelno učenje), ki jo je izbralo 30 % kandidatov.

- Težavnost nalog je ustrezna, zmerna, indeksi težavnosti se gibljejo med 0,60 in 0,70.
- Naloge dobro razlikujejo kandidate glede uspešnosti/neuspešnosti na celotnem testu, indeksi diskriminativnosti so visoki, gibljejo se med 0,59 in 0,71.
- Povprečno število doseženih točk pri nalogah esejskega tipa se giblje med 8,94 (2. naloga) in 10,57 (3. naloga) od možnih 15 točk pri posamezni nalogi.
- Iz preglednice 4.3.4 je razvidno, da je v okviru vsake konkretne naloge znotraj posameznih postavk oz. na različnih ravneh zahtevnosti (znanje, razumevanje/uporaba, sinteza/vrednotenje) težavnost optimalna, saj se na vseh postavkah giblje med 0,54 in 0,81, razen pri 4. nalogi (hierarhija potreb po Maslowu), ki je bila na ravni znanja za kandidate v povprečju nekoliko lažja in je tudi nekoliko slabše diferencirala kandidate (IT na ravni znanja 0,88, ID 0,37, ki je v primerjavi z ostalimi nalogami nekoliko nizek, a še vedno primeren).
- Indeksi diskriminativnosti znotraj posameznih postavk se (razen na ravni znanja pri 4. nalogi) gibljejo nad 0,40, kar kaže na dobro oz. zelo dobro diskriminativnost.
- Glede na to, da gre za ocenjevanje nalog esejskega tipa, je tudi objektivnost ocenjevanja v večini še ustrezna, nekoliko nižja (a še vedno sprejemljiva) je objektivnost pri 2. nalogi (modelno učenje), ki kaže na slabše ujemanje med ocenjevalci.

Preglednica 4.3.4: Osnovni statistični podatki za posamezne postavke na različnih ravneh zahtevnosti pri nalogah Izpitne pole 2B

Postavka	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1. znanje	2,99	0,75	0,44	0,66
1. razumevanje	3,37	0,67	0,50	0,63
1. sinteza	3,43	0,69	0,58	0,59
2. znanje	2,82	0,70	0,46	0,56
2. razumevanje	3,26	0,65	0,41	0,49
2. sinteza	2,70	0,54	0,57	0,57
3. znanje	2,73	0,68	0,57	0,62
3. razumevanje	4,06	0,81	0,59	0,70
3. sinteza	3,50	0,70	0,60	0,65
4. znanje	3,51	0,88	0,37	0,78
4. razumevanje	3,63	0,73	0,48	0,59
4. sinteza	2,79	0,56	0,58	0,77

Seminarska naloga

Iz preglednice 4.3.5 je razvidno, da dosegajo kandidati pri seminarski nalogi v povprečju visoko število točk (17,93 od možnih 20 točk), indeks diskriminativnosti je dober (0,44), ocena seminarske naloge pa ni pomembno povezana z uspehom na ekstermem delu mature.

Preglednica 4.3.5: Osnovni statistični podatki za seminarsko nalogo

Seminarska naloga	N (1.541)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Korelacija med interno in eksterno oceno
	1.541	100 %	17,93	0,90	0,44	0,4412

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

4.4.1 Strukturirane naloge

1. strukturirana naloga (psihološki eksperiment)

1. Kandidati so pogosto pomanjkljivo opredeljevali eksperiment, navajali, da gre za tehniko (ne metodo) ter zamenjevali odvisno in neodvisno spremenljivko.
2. Slabo so razlagali, kako bi lahko načrtovali raziskovanje; ob navedbi dejavnika niso znali prilagoditi načrta raziskovanja tako, da bi lahko dejavnik kontrolirali.
3. Napačno so presojali pojave, ki jih ni mogoče eksperimentalno proučevati; pogosto so na splošno navajali duševne procese, ali pa »notranje pojave«, ali pa čustva in jih utemeljevali s subjektivnostjo introspekcije.

2. strukturirana naloga (zmotne zaznave)

1. Kandidati so zamenjevali iluzije in halucinacije. Slabo so opredeljevali predvsem iluzije, pogosto so izpuščali pojem »dražljaj«.
2. Nekateri so imeli težave pri ponazarjanju halucinacije.
3. Presoje so pogosto slabo (ali sploh ne) utemeljevali.

3. strukturirana naloga (čustvena zrelost)

1. Kandidati so imeli težave s poimenovanjem sestavin čustvene zrelosti (pomanjkljiva in napačna poimenovanja).
2. Slabo so ponazarjali primere vpliva staršev na oblikovanje otrokove čustvene zrelosti.
3. Vpliv čustvene zrelosti na medosebne odnose so presojali precej na splošno; »obračali« so vpliv na oblikovanje čustvene zrelosti in vpliv na oblikovanje nezrelosti.

4. strukturirana naloga (prosocialno in proindividualno vedenje)

1. Mnogi niso prepoznali oblike prosocialnega vedenja »sodelovanje«.
2. Slabo so ponazarjali oblike proindividualnega vedenja; za ponazoritev tekmovalnosti in egoizma so mnogi opisovali primere, ki predstavljajo agresivnost.
3. Presoje so pogosto slabše pojasnjevali.

4.4.2 Strukturirani eseji

1. strukturirani esej (razvoj mišljenja po Piagetu)

Napake v odgovorih so se najpogosteje pojavljale pri časovni opredelitvi posameznih stopenj razvoja, kandidati pa so tudi zamenjevali značilnosti obeh stopenj predlogičnega mišljenja. Na ravni razumevanja in uporabe so kandidati velikokrat navajali neke svoje primere, ne originalnih Piagetovih nalog.

2. strukturirani esej (modelno učenje)

Kandidati so velikokrat navajali netočne, »izmišljene« ugotovitve, ki naj bi jih dobil Bandura pri raziskavi z lutko Bobo. Na ravni razumevanja in uporabe so bile pogosto pomanjkljive pojasnitve, sicer ustrezno ponazorjenih primerov spodbujanja učenja. Pri kriteriju sinteza in vrednotenje so kandidati velikokrat samo opisovali eno in drugo obliko učenja (ni bilo pravih primerjav modelnega učenja z instrumentalnim pogojevanjem).

3. strukturirani esej (duševne obremenitve, frustracija, konflikti, ovire)

Kandidati so na ravni znanja pomanjkljivo opredeljevali frustracijo in konflikt. Na ravni razumevanja in uporabe pa so npr. socialno oviro ponazarjali s primerom pomanjkanja denarja. Nekaj težav je bilo tudi pri kriteriju sinteza in vrednotenje, kjer so kandidati velikokrat vplive različnih dejavnikov utemeljevali več ali manj enako.

4. strukturirani esej (hierarhija potreb po Maslowu)

Na ravni znanja je bilo nekaj težav pri natančnosti poimenovanja potreb po Maslowu. Na ravni razumevanja in uporabe kandidati pogosto niso izhajali iz nezadovoljenih (nižjih) potreb, ko so ponazarjali primer, ampak so opisovali zadovoljevanje potreb po vrstnem redu po celotni piramidi. Pri kriteriju sinteza in vrednotenje pa so bile težave z utemeljevanjem presoje.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zunanji ocenjevalci so prek vprašalnikov posredovali mnenje o nalogah in vprašanjih. Mnenje je posredovalo 33 ocenjevalcev. Velika večina meni, da so naloge ustrezno sestavljene, le nekaj ocenjevalcev je posredovalo kritično mnenje na sestavo nekaterih nalog.

Pripombe ocenjevalcev glede strukturiranih nalog se nanašajo predvsem na zadnji del 1. naloge in prvi del 4. naloge, in sicer:

- da pri 1. nalogi, v delu 1.3 vprašanje, katerih pojavov ni mogoče eksperimentalno proučevati, ni dobro zastavljeno;
- da je pri 4. nalogi, v delu 4.1 slabo predviden odgovor, da gre pri Aljažu (samo) za sodelovanje.

Pripombe ocenjevalcev glede strukturiranih esejev se nanašajo predvsem na 4. nalogo, in sicer:

- da pri 4. nalogi, pri kriteriju sinteza in vrednotenje, za kandidate ni bilo razumljivo, da je zahtevano presoditi več primerov in so presojali splošno;
- hkrati pa je nekaj (5) ocenjevalcev ocenilo 4. nalogo kot prelahko, češ da je večina kandidatov, ki je nalogo izbrala, v celoti dobro napisala esej.

Ena ocenjevalka pa je dodala tudi kritiko na *Navodila za ocenjevanje*, da točkovnik med nalogami ni usklajen oz. da ni enakovredne zahtevnosti predvidenih odgovorov za vse naloge.

Zunanji ocenjevalci so tudi ocenjevali, katere taksonomske stopnje kandidati slabše obvladajo, ko odgovarjajo na vprašanja. Analiza odgovorov ocenjevalcev vedno znova pokaže, in tako velja tudi za izpit splošne mature iz psihologije 2017, da imajo kandidati težave pri vseh taksonomskih stopnjah, največ pa na ravni znanja ter sinteze in vrednotenja.

Zunanji ocenjevalci so na 5-stopenjski ocenjevalni lestvici ocenili sestavo izpitnih pol ter navodil za ocenjevanje. Večina ocen se giblje med 4 in 5, povprečne ocene ter ocene, ki so se najpogosteje pojavljale (modus), pa so razvidne v preglednici 4.5.1.

Preglednica 4.5.1: Prikaz ocen ocenjevalcev glede sestave izpitnih pol ter navodil za ocenjevanje

Kriterij	Povprečna ocena	Modus
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 1	4,26	4
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 2	4,23	4
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 1	4,16	4
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 2	4,10	4

Druge pripombe ocenjevalcev so še sledeče:

- kandidati so precej površni, slabo se jezikovno izražajo;
- prostor za moderacijo ni najbolj primeren;
- točkovnik ni usklajen med nalogami, naloge niso enakovredno oz. uravnoteženo točkovane;
- naj se v maturitetni poli izraz »prazna stran« nadomesti z drugim izrazom, kajti mnogi dijaki sedaj razumejo, da na prazno stran sploh ne smejo pisati, zato nadaljujejo z odgovori na konceptnih listih in na straneh drugih nalog.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je pisni izpit iz izbirnega predmeta psihologija potekal v torek, 30. maja 2017. Pri pisanju izpita ni bilo posebnosti.

Število vseh kandidatov, ki so opravljali pisni izpit iz predmeta psihologija, je 1.719 (vsi kandidati splošne mature brez kandidatov poklicne mature). Kandidatov referenčne skupine, ki jo predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov) pa je bilo 1.541.

Člani DPK SM za psihologijo smo izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* izpitnega gradiva v sredo, 31. maja 2017. Seminar za ocenjevanje izpitnih pol za vse zunanje ocenjevalce in razdeljevanje gradiva v ocenjevanje smo imeli v četrtek, 1. junija 2017. Pri ocenjevanju je sodelovalo 51 zunanjih ocenjevalcev, skupaj s 5 člani DPK SM. Iz ljubljanske regije je bilo 39, iz mariborske pa 12 ocenjevalcev. V spomladanskem izpitnem roku je vsak ocenjevalec ocenil približno 35 kompletov izpitnih pol (IP 1 in IP 2B) v prvem ocenjevanju in prav toliko v drugem.

Ocenjevanje je potekalo po ustaljenih postopkih in korakih, in sicer:

- ocenjevanje se je izvajalo na domu,
- ocenjevalci so ocenjevali 1. izpitno polo (IP 1) in 2. del 2. izpitne pole (IP 2B),
- vsako izpitno polo sta neodvisno ocenila dva ocenjevalca.

Menjava nalog po prvem ocenjevanju je bila izvedena 8. junija, oddaja nalog po drugem ocenjevanju pa je bila 15. junija 2017. V dneh med 19. in 23. junijem 2017 smo izvedli še kontrolno ocenjevanje, ki se izvede v primeru, ko gre za razhajanje dveh ocenjevalcev za več kakor 20 % ocene.

Izpitnih pol (IP 1 in IP 2B) za kontrolno ocenjevanje (20 % razlika) je bilo 280. Prav tako smo kontrolno ocenili 45 izpitnih pol tistih kandidatov, ki so po določitvi mej dosegli 1 oz. 2 točki pod mejo za zadostno oceno.

Kontrolno ocenjevanje je poleg glavne ocenjevalke izvajalo 9 pomočnikov glavnega ocenjevalca, ki jih je marca 2017 v soglasju z glavno ocenjevalko imenoval Državni izpitni center.

V zvezi z izpeljavo izpita splošne mature iz psihologije ter izvedbo ocenjevanja izpitnih pol v letu 2017 ugotavljamo sledeče:

- pri tisku izpitnih pol ni bilo nepravilnosti,
- pri tisku Navodil za ocenjevanje ni bilo opaziti nepravilnosti,
- oblika točkovnika je bila ustrezna in pregledna za ocenjevalce,
- med potekom izpita splošne mature iz psihologije na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti,
- prevzem gradiva, menjava in vračanje izpitnih pol so potekali brez posebnosti,
- delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Za vpogled v izpitne pole pri psihologiji je po razglasitvi rezultatov spomladanskega roka splošne mature 2017 zaprosilo 128 kandidatov. Skupno število ugovorov je bilo 57, vsi na oceno (noben na izračun ocene). Izvedenske preglede je opravilo pet izvedencev.

Preglednica 5.2.1: Statistični prikaz podatkov o vpogledih in ugovorih

Štev. zahtev za vpogled	Štev. ugovorov na oceno	Štev. ugovorov na izračun ocene	Sprememba točk	Povprečna sprememba točk. ocene	Sprememba		Enako	Sprememba ocene
					navzgor	navzdol		
128	57	0	34	1,0	34	16	7	20

Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 34 kandidatih spremenila vsota števila točk navzgor, vendar se je ocena spremenila samo pri 24 kandidatih. Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, ki jih je od višje ocene ločilo majhno število točk.

Letos je bilo število zahtev za vpogled nekoliko večje kot v prejšnjem letu (lani je bilo 116 zahtev za vpogled, letos 128), tudi ugovore je letos podalo nekoliko več kandidatov (lani 53, letos 57 kandidatov), vendar je letos tudi nekoliko več kandidatov opravljalo izpit iz psihologije (lani 1.522, letos 1.541 kandidatov). Tudi število sprememb ocen je letos nekoliko večje (lani 20, letos 24).

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je izpit iz predmeta psihologija opravljalo 1.801 vseh kandidatov (kandidati splošne in kandidati poklicne mature), kar je nekoliko manj kot prejšnje leto (lani je bilo 1.833 vseh kandidatov). Kandidatov, ki so prvič v celoti opravljali splošno maturo iz psihologije (t. i. referenčna skupina) je bilo 1.541 (lani 1.522). Povprečni uspeh kandidatov je bil nekoliko višji kot lanski. Letos so kandidati v povprečju dosegli 74,65 točke (lani 73,06 točke). Povprečna ocena pri predmetu je bila 3,67 (lani 3,63). Kriterij za pozitivno oceno je bil za eno točko višji kakor lani (letos 48, lani 47 točk). V primerjavi z lanskim letom je bil letos nižji odstotek neuspešnih kandidatov referenčne skupine (1,69 %, lani 2,04 %). Povprečno število odstotnih točk pri zunanjem izpitu je bilo letos nekoliko višje kot lani (letos 56,72, lani 55,01 točke), maksimalno število doseženih odstotnih točk pri zunanjem izpitu pa je bilo 79 točk (lani 78,50 točke).

Povprečna težavnost zunanjega izpita je bila zmerna in podobna lanski (indeks težavnosti letos 0,71 in lani 0,69). Rezultati po posameznih izpitnih polah so bili podobni lanskim. Nekoliko boljši so bili pri izpitni poli 1 (strukturirane naloge), povprečni rezultat je bil 24,80, lani 23,50 točke od možnih 36 točk. Pri izpitni poli 2A (naloge izbirnega tipa) je bil povprečni rezultat letos 11,71 točke (lani 11,80 točke) od možnih 14 točk. Pri izpitni poli 2B (strukturirani eseji) pa je bil povprečni rezultat 20,20 točke (lani 19,70 točke) od možnih 30 točk.

Določanje mej med ocenami je potekalo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah. Meje med ocenami so bile letos za vse ocene eno točko višje kot lani.

Povprečno število odstotnih točk pri notranjem izpitu je podobno kot lani (17,93 točke, lani 18,05 točke) od možnih 20 točk; izračunani indeks težavnosti pa obakrat znaša 0,90. Notranji izpit se nanaša na izdelovanje seminarske naloge in že vrsto let ugotavljamo, da je ta del izpita za kandidate lažji kot zunanji del. Razlika v doseženih povprečnih vrednostih točk med zunanjim in notranjim izpitom nastane, ker kandidati vložijo v delo s seminarsko nalogo več truda kot v učenje za zunanji del, saj izberejo temo seminarske naloge v skladu s svojimi interesi, za izdelavo naloge imajo med šolskim letom na razpolago dovolj časa, nudena jim je tudi mentorjeva pomoč.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Ocenjevalci so prek vprašalnika posredovali mnenje o nalogah in vprašanjih. Mnenje je posredovalo 33 zunanjih ocenjevalcev. Velika večina meni, da so naloge ustrezno sestavljene (povprečni oceni ustreznosti izpitne pole 1 in izpitne pole 2: 4,26 in 4,23), le nekaj ocenjevalcev je posredovalo kritično mnenje na sestavo nekaterih nalog. Pripombe ocenjevalcev glede strukturiranih nalog so se nanašale predvsem na zadnji del prve in prvi del četrte naloge (vprašanje naj bi bilo bolj določno, drugi možni odgovori), redke pripombe ocenjevalcev glede strukturiranih esejev pa so se nanašale na četrto nalogo (vprašanje v tretjem delu naj bi bilo bolj določno). Zunanji ocenjevalci so tudi ocenjevali, katere taksonomske stopnje kandidati slabše obvladajo, ko odgovarjajo na vprašanja. Analiza odgovorov ocenjevalcev vedno znova pokaže, in tako velja tudi za izpit splošne mature iz psihologije 2017, da imajo kandidati največ težav na ravni znanja ter sinteze in vrednotenja.

6.3 Druge ugotovitve

Priprava, prevzem izpitnega gradiva, ocenjevanje in vračanje izpitnih pol je potekalo brez večjih posebnosti. Med moderacijo je bilo opaženo, da je besedilo šeste naloge izbirnega tipa v izpitni poli 2 dvoumno in da sta pravilna odgovora lahko B in D. Kot pravilna odgovora pri omenjeni nalogi sta bila tako upoštevana oba odgovora. Delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno. Število kontrolnih ocen (razhajanje med dvema ocenjevalcema za več kot 20 % ocene) je bilo nekoliko nižje kot lani (280, lani 307). Kontrolno smo ocenili tudi izpitne pole tistih kandidatov, ki so po določitvi mej med ocenami dosegli 1 oz. 2 točki pod mejo za pozitivno oceno, teh izpitnih pol je bilo 58 (lani 87). Za vpogled v izpitne pole po razglasitvi rezultatov spomladanskega izpitnega roka splošne mature je pri psihologiji zaprosilo 128 kandidatov (lani 116). Število ugovorov na ocene je bilo letos 57 (lani 50). Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih pol se je pri 34 kandidatih (lani pri 31) spremenila vsota števila točk navzgor, pri 24 kandidatih (lani pri 20) pa je prišlo do spremembe ocene.